

Голові разової спеціалізованої вченої ради
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»,
доктору психологічних наук, професору
О. В. Брюховецькій

РЕЦЕНЗІЯ

доцента кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти», кандидата психологічних наук, доцента Часової Тетяни Володимирівни на дисертаційне дослідження Кулаєвої Тетяни Валеріївни «Психологічні особливості переживання самотності в дорослому віці», представлену на здобуття наукового ступеня PhD у галузі психології, спеціальність 053 Психологія

Одним із важливих завдань сьогодення, що постає перед українцями, є збереження свого психічного й психологічне здоров'я, щоби після перемоги мати можливість відновлювати себе й країну, будувати квітучу державу й власне майбутнє.

Водночас в умовах широкомасштабної війни актуалізувалася сукупність факторів, що загрожують здоров'ю особистості в умовах війни. Йдеться насамперед про недостатній рівень особистісної готовності до емоційної саморегуляції та самопідтримки значної кількості громадян України

Саме у цьому аспекті ми вважаємо актуальним дисертаційне дослідження Кулаєвої Тетяни Валеріївни, яке присвячене актуальній психологічній проблемі – теоретичному обґрунтуванню й експериментальному вивченню психологічних особливостей переживання самотності в дорослому віці.

У своєму дослідженні дисертантка описує основні підходи до дослідження самотності та здійснює характеристику сутності та проявів долаючої поведінки в дорослому віці.

У роботі Тетяни Валеріївни Кулаєвої також уточнено сутність понять: «самотність», «переживання самотності», «конструктивні копінг-стратегії», «долаюча поведінка у дорослому віці»; та розроблено модель переживання самотності дорослими людьми.

При проведенні дослідження комплексно представлено цілісну систему заходів щодо конструктивного переживання самотності дорослими людьми з урахуванням їх особистісних властивостей та обґрунтовано психологічну програму сприяння конструктивному переживанню самотності в дорослому віці, яку впроваджено в освітній процес.

Робота Тетяни Валеріївни є цілісною, у ній представлені теоретична й емпірична частини дослідження, докладно описана психологічна програма сприяння конструктивному переживанню самотності в дорослому віці.

Визначені основні позиції роботи, чітко сформульовані думки автора, є необхідна кількість публікацій з теми дисертаційного дослідження.

Дослідження є цікавим як з точки зору постановки проблеми, так і практичного значення щодо того, як у подальшому сприяти конструктивному переживанню самотності, у тому числі, в системі психологічної підтримки населення, переміщеного під час війни, при проведенні психодіагностичних процедур та тренінгів для підтримання психологічного здоров'я та адаптації до нових умов перебування.

Висновки сформовані на підставі значної кількості проведених тренінгових занять з відповідною категорією досліджуваних.

Зміст дисертаційної роботи доповнюють та конкретизують додатки.

Також хочеться окремо зазначити інформаційно місткий і водночас легкий для сприймання стиль тексту дисертації.

На загал позитивно оцінюючи роботу Тетяни Валеріївни, хотілося б висловити ряд зауважень щодо представленого дослідження.

1. Бажано було б детальніше розтлумачити розуміння авторкою сутності терміну «лібералізація самотності», особливо в контексті співвідношення травмивного та ресурсного значення феномену самотності для дорослої особистості.

2. У другому розділі роботи на наш погляд, недостатньо повно розтлумачений вплив такого показника, як «самоприйняття», на рівень афективної складової самотності.

3. Описуючи формувальну частину експерименту, зокрема проведення психологічної програми сприяння конструктивному переживанню самотності, Тетяна Валеріївна наголошує на важливості самостійної роботи учасників програми між заняттями. У даному контексті бажанішим було б більш докладне описання цього виду діяльності учасників експериментальної групи.

Дані зауваження мають дискусійний характер і не знижують, як було зазначено вище, загальну позитивну оцінку дисертації Т. В. Кулаєвої.

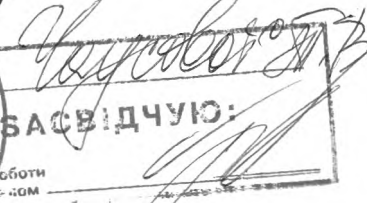
На підставі аналізу дисертаційної роботи та опублікованих праць Т. В. Кулаєвої, ми можемо зробити висновок про цілісний, завершений та оригінальний характер цього наукового дослідження, а також про його наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Текст дисертації Т. В. Кулаєвої перевірений за допомогою автоматизованої системи «UNICHECK», результати якої дають підстави для висновку про відсутність у тексті її дисертації академічного плагіату.

Таким чином, дисертаційна робота «Психологічні особливості переживання самотності в дорослому віці», представлена Т. В. Кулаєвою, за змістом і рівнем відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня

2022 р. № 44, є цілісним, самостійним дослідженням, що характеризується науковою новизною, теоретичним та практичним значенням, і може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія.

Рецензент –

**доцент кафедри психології та особистісного
розвитку ННІМП ДЗВО «Університет
менеджменту освіти», кандидат
психологічних наук, доцент**

Т. В. Чаусова

БАСВІДЧУЮ: